EUROOPAN PARLAMENTTI

2004 *2009*

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

VÄLIAIKAINEN
2005/2044(INI)

12.4.2005

MIETINTÖLUONNOS

johon sisältyy ehdotus Euroopan parlamentin suositukseksi neuvostolle kriittisten infrastruktuurien suojaamisesta osana terrorismin torjuntaa (2005/2044(INI))

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

Esittelijä: Stavros Lambrinidis

PR_INI_art114

SISÄLTÖ

Sivu

EHDOTUS EUROOPAN PARLAMENTIN SUOSITUKSEKSI NEUVOSTOLLE 3

EHDOTUS SUOSITUKSEKSI NEUVOSTOLLE B6-0085/2005 8

EHDOTUS EUROOPAN PARLAMENTIN SUOSITUKSEKSI NEUVOSTOLLE

kriittisten infrastruktuurien suojaamisesta osana terrorismin torjuntaa (2005/2044(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon Stavros Lambrinidisin PSE-ryhmän puolesta esittämän ehdotuksen suosituksekseni neuvostolle kriittisten infrastruktuurien suojaamisesta osana terrorismin torjuntaa (B6-0085/2005),

– ottaa huomioon perustuslakisopimuksen ja erityisesti sen pelastuspalvelua koskevan III-284 artiklan ja I-43 artiklan, jonka mukaan "Unioni ja sen jäsenvaltiot toimivat yhdessä yhteisvastuun hengessä, jos jäsenvaltio joutuu terrori-iskun taikka luonnonmullistuksen tai ihmisen aiheuttaman suuronnettomuuden kohteeksi."

– ottaa huomioon valtioiden ja hallitusten päämiesten 25. maaliskuuta 2004 antaman julistuksen terrorismin vastaisesta solidaarisuudesta,

– ottaa huomioon 5. marraskuuta 2005 hyväksytyn "Haagin ohjelman"[1], jonka mukaan "Rajat ylittävien kriisien tehokas hallinta Euroopan unionissa edellyttää paitsi pelastuspalvelua ja elintärkeitä infrastruktuureja koskevien nykyisten toimien vahvistamista, myös sitä, että yleisestä järjestyksestä ja turvallisuudesta huolehditaan tehokkaasti kriisitilanteissa ... Eurooppa-neuvosto pyytääkin neuvostoa ja komissiota perustamaan ... EU:n yhtenäiset ja koordinoidut hallintajärjestelyt, jotka olisi pantava täytäntöön viimeistään 1. heinäkuuta 2006. Järjestelyissä olisi käsiteltävä vähintään seuraavia kysymyksiä: jäsenvaltioiden voimavarojen arviointi, varmuusvarastot, koulutus, yhteisharjoitukset ja siviilikriisinhallintaa koskevat toimintasuunnitelmat,"

– ottaa huomioon komission tiedonannot:

a) Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle Euroopan unionin pelastuspalveluvalmiuksien tehostamisesta (KOM(2004)0200), jossa arvioidaan tähän asti saavutettuja tuloksia, Euroopan unionin väestönsuojelukyvyn heikkouksia ja mahdollisia parannuksia ja erityisesti ensimmäisenä kriisioperaation välineenä vapaaehtoisuuteen perustuvaa Euroopan unionin pelastuspalvelukapasiteettia,

b) neuvostolle ja Euroopan parlamentille terrori-iskujen ehkäisemisestä, niihin varautumisesta ja niihin reagoimisesta (KOM(2004)0698) jossa komissio korostaa sellaisen yhdennetyn yhteisön lähestymistavan tarvetta, jossa pitäisi keskittyä muun muassa viranomaisten ja yleisön väliseen tiedonkulkuun kriisitilanteissa, Europolin rooliin Europolin lainvalvontaviranomaisten hälytysmekanismin luomisessa, Euroopan kriittisen infrastruktuurin suojeluohjelman (EPCIP) perustamisessa, turvallisuutta koskevaan tutkimukseen sekä asianomaisten yksityisten toimijoiden jäsenneltyyn osallistumiseen,

[1] Haagin ohjelma päivitettiin 17. joulukuuta 2004 terrorismin torjunnan erityiskysymyksen osalta.

c) neuvostolle ja Euroopan parlamentille terrorismin torjuntavalmiudesta ja seurausten hallinnasta (KOM(2004)0701), jossa ehdotetaan, että tehostaakseen osuuttaan terrorismin torjunnassa komissio perustaisi suojatun nopean yleishälytysjärjestelmän (ARGUS), jonka osana otettaisiin käyttöön uusi keskitetty hätäkeskus, johon kaikkien asioista vastaavien komission yksiköiden edustajat kokoontuisivat, ja joka toimisi jäsenvaltioiden ja EU:n toimielinten pysyvänä koordinointiyksikkönä,

d) neuvostolle ja Euroopan parlamentille kriittisen infrastruktuurin suojelusta terrorismin torjunnassa (KOM(2004)0702), jossa ehdotetaan, että EPCIP perustetaan yhteistyössä jäsenvaltioiden ja asianomaisten yksityisten toimijoiden kanssa, ja että se määrittää mahdolliset puutteet ja toteutettavat (oikeudelliset tai muut) korjaavat toimet,

– ottaa huomioon 4. syyskuuta 2003 antamansa päätöslauselman hellekesän seurauksista,[1] jossa parlamentti ehdotti Euroopan väestönsuojelujoukkojen perustamista,

– ottaa huomioon perustamissopimuksiin sisältyvät asianmukaiset oikeusperustat, jotka valtuuttavat yhteisön ja unionin määrittämään ja toteuttamaan toimia, joilla tuetaan jäsenvaltioiden toimia Euroopan kansalaisten terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 114 artiklan 3 kohdan ja 94 artiklan,

– ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan mietinnön (A6-0000/2005),

A. on tietoinen, että Euroopan kansalaisia on jatkuvasti suojeltava terrorihyökkäysten riskeiltä (mukaan luettuina kemialliset, biologiset, säteily- ja ydinuhat sekä hyökkäykset julkisiin tiloihin), luonnonkatastrofeilta (mukaan luettuina maanjäristykset, tulvat, tulipalot, metsäpalot), teknologian katastrofeilta (mukaan luettuina Seveso, merionnettomuudet, liikenneonnettomuudet) ja terveys- ja muilta kriiseiltä (mukaan luettuina pandemiat) integroidun eurooppalaisen strategian puitteissa, koska sen lisäksi, että mainitut ilmiöt aiheuttavat merkittäviä rajatylittäviä seurauksia Euroopan tasolla, ne tekevät välttämättömäksi myös sen, että jäsenvaltioiden on osoitettava keskinäistä solidaarisuutta ja sen, että käytössä on oltava yhdenmukainen ja yhteentoimiva valmiusjärjestelmä,

B. toteaa, että tehokkaan strategian olisi keskityttävä sekä valmiuteen (kriittiseen infrastruktuuriin kohdistuvien riskien ja uhkien arviointi, tehostetut turvatoimet, yhteisten turvanormien ja asiantuntemuksen vaihdon edistäminen, EU:n laajuisen koordinoinnin ja yhteistyön edistäminen) sekä hyökkäysten ja katastrofien hallintaan (taitotiedon ja kokemuksen vaihto, skenaarioiden laatiminen ja koulutusharjoitukset sekä asianmukaisten kriisinhallinnan, nopean yleishälytysjärjestelmän ja väestönsuojelumekanismien perustaminen),

C. on vakuuttunut siitä, että erityisesti terrorismiin liittyen, kun estäminen ja ehkäiseminen epäonnistuvat, vain hyvin organisoitu ja tehokas valmiusjärjestelmä voi taata nopean

[1] EUVL C 76 E, 25.3.2004, s. 382.

paluun normaalitilaan; katsoo, että vain lisäämällä erikoistunutta ammattitaitoa, läheistä yhteistyötä, resurssien yhdistämistä ja riskinarviointia, tiedottamista, koulutusta, viestintää, ehkäisevää ja katastrofin jälkitilanteessa tehtävää arviointia varmistetaan nopea normaalitilan palauttaminen, ja että ennen kaikkea rahoitusta lisäämällä jäsenvaltiot ja EU voivat paremmin suojella kansalaisia paremmin, kun katastrofi iskee unionin alueella ja sen ulkopuolella ja aiheuttaa suoria tai uhkaavia seurauksia EU:n kansalaisille,

D. toteaa, että koska kriittiset infrastruktuurit ovat EU:ssa enenevässä määrin yhteenliitettyjä ja toisistaan riippuvia, ne ovat herkempiä häiriöille ja helpommin tuhottavissa,

E. tunnustaa, että kriittisen infrastruktuurin suojelu edellyttää jatkuvaa yhteistyötä kriittisen infrastruktuurin omistajien ja ylläpitäjien sekä jäsenvaltioiden viranomaisten välillä; toteaa, että vastuu riskien hallinnasta fyysisissä laitoksissa, toimitusketjuissa, tietotekniikkajärjestelmissä ja viestintäverkoissa on ensi sijassa omistajilla ja operaattoreilla, mutta että EU:n olisi pyrittävä tukemaan alan toimijoita ja jäsenvaltioita julkisen vallan kaikilla tasoilla edellä mainittujen päätösvaltaa ja toimivaltaa kuitenkin kunnioittaen,

1. suosittelee, että Eurooppa-neuvosto ja neuvosto:

   a) panevat täydellisesti täytäntöön Eurooppa-neuvoston ehdotuksen, joka koskee "EU:n yhtenäisiä ja koordinoituja hallintajärjestelyjä" kansalaisten ja EU:n toimielinten välisten yhteyksien vahvistamisen ja jäsenvaltioiden välisen keskinäisen riippuvuuden ja solidaarisuuden vahvistamisen olennaisena osana;

   b) varmistavat, että EU:n yhtenäisellä strategialla torjutaan uhkia, jota kohdistuvat erityisesti kriittiseen infrastruktuuriin, joihin kohdistuvat häiriöt tai tuhoaminen vaikuttaisi vakavalla tavalla kansalaisten terveyteen, turvallisuuteen ja taloudelliseen hyvinvointiin, ja ottavat käyttöön EU:n yhtenäisen menettelyn, jotta jäsenvaltiot ja operaattorit voivat yhteisten standardien ja turvallisuudesta vastaavien organisaatioiden ja henkilöiden avulla: määrittää kriittiset infrastruktuurit, arvioida niiden haavoittuvuutta ja keskinäistä riippuvuutta sekä kriisien rajatylittäviä vaikutuksia sekä laatimaan asianmukaisten uhkien arvioinnit; sekä laatimaan ratkaisut, joilla mainittua infrastruktuuria valmistaudutaan suojelemaan kaikilta uhilta ja niiden seurauksilta;

   c) perustavat tässä yhteydessä komission ehdottaman ja parlamentin hyväksymän Euroopan kriittisen infrastruktuurin suojeluohjelman (EPCIP); mainitulle ohjelmalle olisi taattava riittävä rahoitus Euroopan unionin yleisestä talousarviosta; osallistuvien jäsenvaltioiden olisi varmistettava kaikki yhteistyön muodot, mukaan luettuina julkisten ja yksityisten toimijoiden yhteistyö, tietokannat ja henkilöstö- ja logistiikkaresurssit, joita hankkeiden eri vaiheiden onnistuminen edellyttää;

   d) hyväksyvät sen, että jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten ja kansallisten väestösuojelumekanismien olisi pidettävä EPCIP-ohjelmaa kansallista suunnittelua täydentävänä ja tietoisuutta lisäävänä välineenä; että EPCIP-ohjelman menestystä olisi arvioitava riippumattomasti ja erityisillä arviointiperusteilla; ja että komission ehdotuksesta neuvoston olisi perustettava EPCIP-ohjelma asteittaisen täytäntöönpanon tunnistettavalla ja toteutettavissa olevalla aikataululla erityisten ja selvästi

määriteltyjen vaiheiden ja tavoitteiden mukaisesti; ja tunnustavat, että Euroopan kriittisen infrastruktuurin varhaisvaroituksen tietoverkkoa olisi käytettävä apuna yhteisiä uhkia ja keskinäistä haavoittuvuutta koskevan tiedonvaihdon tehostamisessa ja laadittaessa asianmukaisia toimia ja strategioita riskien pienentämiseksi ja kriittisten infrastruktuurien suojelemisen tukemiseksi;

e) hyväksyvät sen, että:

– eurooppalainen riskien arviointijärjestelmä olisi otettava käyttöön yhteentoimivuuden varmistamiseksi;

– kaikki kansallisella, Euroopan ja kansainvälisellä tasolla toimivat asianomaiset viranomaiset, jotka käyttävät samoja kriittisiä tietoja, olisi yhdistettävä toisiinsa asianmukaisesti;

– asianmukaisia tietoja olisi käsiteltävä täsmällisesti, luotettavasti ja tarvittaessa luottamuksellisesti lähteestä riippumatta (tiedustelupalvelu tai sotilastiedustelu, poliisiyhteistyö), ja näissä tapauksissa parlamentaarinen valvonta on varmistettava johdonmukaisesti;

– komissioon on ehdottomasti perustettava eurooppalainen varhaisvaroitusjärjestelmä, joka yhdistäisi toisiinsa olemassa olevat eurooppalaiset, kansalliset ja kansainväliset erikoistuneet hätätilanteiden varhaisvarotusjärjestelmät, jotta koordinointiyksikkö (ARGUS) voi välittää tehokkaasti kaikki asianmukaiset tiedot, jotka saattavat vaatia toimenpiteitä Euroopan tasolla;

– on suotavaa, että Euroopan standardisointikomitea (CEN) osallistuu mainittuun työhön tapauksissa, joissa alakohtaisia standardeja ei ole olemassa tai joissa kansainvälisiä standardeja ei ole vielä hyväksytty;

f) varmistavat, että EPCIP on:

– jatkuvan parlamentaarisen valvonnan alainen kansallisella ja Euroopan tasolla erityisesti heikkouksiin tai resurssien puutteellisuuteen liittyvien näkökohtien osalta;

– tätä alaa koskevan tulevan eurooppalaisen ja maailmanlaajuisen tason kehityksen olennainen osatekijä[1];

g) tehostavat täydentävänä toimenpiteenä Euroopan solidaarisuusrahaston (tukitoimet Unionin alueella) ja ECHOn (ulkoiset tukitoimet) toimintaa;

h) hyväksyvät edellä mainittuun päätöslauselmaan sisältyvän ehdotuksen Euroopan väestönsuojelujoukkojen perustamisesta , joiden tehtäviin kuuluisivat operaatiot äskettäisen tsunamikatastrofin kaltaisissa yhteyksissä yhteisiä tunnuksia käyttäen Eurooppaa solidaarisuuden näkyvyyden lisäämiseksi;

[1] Ks. ehdotusta, joka koskee väestönsuojelun ja kemiallisten, biologisten, säteily- ja ydinuhkien strategian uudistamista, josta on keskusteltu YK:n tasolla.

i) vahvistavat sosiaalista kumppanuutta koordinoimalla kansalaisjärjestöjen, kansalaisyhteiskunnan ja paikallisviranomaisten toimintaa;

j) varmistavat, että hälytykset, ohjeet ja tiedotteet, joiden tarkoituksena on auttaa julkisia ja yksityisiä toimijoita suojelemaan tärkeitä infrastruktuurijärjestelmiä, sekä kaikki yleisölle väestönsuojelun hätätilanteissa suunnatut mahdolliset hälytykset ja ohjeet on muotoiltava huolella siten, että ne ovat ehdottoman välttämättömiä ja asianmukaisia, jotta ne eivät aiheetta häiritse kansalaisten ja yritysten normaalia elämää eivätkä aiheuta tarpeetonta pelkoa ja turvattomuutta väestön keskuudessa;

k) varmistavat yksityisyyden kunnioittamisen, jotta kuluttajat ja operaattorit voivat luottaa siihen, että tietoja käsitellään luottamuksellisesti, täsmällisesti ja luotettavasti, ja että liikesalaisuuksia käsitellään asianmukaisesti ja suojellaan luvattomalta käytöltä ja paljastamiselta;

l) varmistavat, että samaan aikaan luodaan mahdollisimman nopeasti Euroopan tietosuojan ja tietojen säilyttämisen oikeudelliset puitteet, joiden asiamukaisia säädöksiä on sovellettava tiukasti myös tiedustelun alalla, ja että kansalaisten perusoikeuksien kunnioittaminen suojeleminen taataan;

m) varmistavat, että unionin väestönsuojelun ja kriittisen infrastruktuurin suojelemista koskevissa harjoituksissa käytetään realistisia ja ajanmukaisia skenaarioita, joissa käytetään hyväksi jäsenvaltioiden väestönsuojelun ja kriittisen infrastruktuurin suojelemisen erityisasiantuntijoiden kokemusta ja asiantuntemusta (esimerkkinä väestönsuojelun ja kriittisen infrastruktuurin suojelemisen erityisasiantuntijat ja skenaariot Ateenan olympiakisoissa vuonna 2004);

2. kehottaa puhemiestä välittämään tämän suosituksen Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle ja tiedoksi komissiolle.

28.1.2005

EHDOTUS SUOSITUKSEKSI NEUVOSTOLLE B6-0085/2005

työjärjestyksen 114 artiklan 1 kohdan mukaisesti

esittäjä(t): Stavros Lambrinidis

PSE-ryhmän puolesta

kriittisten infrastruktuurien suojaamisesta osana terrorismin torjuntaa

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, Euratomin perustamissopimuksen sekä sopimuksen Euroopan unionista, jonka (29 artiklan) mukaan "unionin tavoitteena on antaa kansalaisille korkeatasoinen suoja vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvalla alueella",

– ottaa huomioon EU:n turvallisuusstrategian, jonka Eurooppa-neuvosto hyväksyi 12. joulukuuta 2003 ja jossa ilmaistaan tarve kehittää tälle alueelle yhtenäinen lähestymistapa kaikkien unionia kohtaavien uhkien käsittelemiseksi, tulivatpa ne unionin ulko- vai sisäpuolelta,

– ottaa huomioon terrorismin torjuntaan tähtäävän Haagin ohjelman, jonka Eurooppa-neuvosto hyväksyi 5. marraskuuta 2004 ja jota se päivitti 17. joulukuuta 2004,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 114 artiklan 1 kohdan,

A. on tietoinen siitä, että eurobarometrin mukaan Euroopan kansalaiset vaativat yhä ponnekkaammin voimakasta ja turvallisempaa Euroopan unionia ja että EU:n toimielimet ja jäsenvaltiot saattavat joutua toimimaan koordinoidusti ja tehokkaasti erityisesti silloin, jos kriisit vaikuttavat rajojen ulkopuolelle,

B. muistuttaa, että Haagin ohjelman mukaan "[--] rajat ylittävien kriisien tehokas hallinta Euroopan unionissa edellyttää paitsi pelastuspalvelua ja elintärkeitä infrastruktuureja koskevien nykyisten toimien vahvistamista, myös sitä, että yleisestä järjestyksestä ja turvallisuudesta [--] huolehditaan tehokkaasti kriisitilanteissa. Eurooppa-neuvosto pyytääkin neuvostoa ja komissiota perustamaan [--] kriisejä varten EU:n yhtenäiset [--] hallintajärjestelyt, jotka olisi pantava täytäntöön viimeistään 1. heinäkuuta 2006. Järjestelyissä olisi käsiteltävä vähintään seuraavia kysymyksiä: jäsenvaltioiden voimavarojen arviointi, varmuusvarastot, koulutus, yhteisharjoitukset ja siviilikriisinhallintaa koskevat toimintasuunnitelmat",

C. pitää tärkeänä, että jäsenvaltioiden kokemuksen ja niiden olemassa olevien toiminnallisten rakenteiden perustella

  – käynnistetään jäsennelty monivuotinen tutkimushanke, jolla voitaisiin havaita ja

analysoida kansallisten ja EU:n infrastruktuurien heikkoudet luonnon tai ihmisen aiheuttamien kriisien selvittämisessä,
– määritellään eurooppalainen riskien analysointijärjestelmä,
– otetaan mukaan kaikki kansallisella, Euroopan ja kansainvälisellä tasolla olevat asianmukaiset viranomaiset, jotka vaihtavat keskenään kriittistä tietoa,
– perustetaan kiinteä yhteys neuvoston ja komission välille asianmukaisen tiedon vaihtamiseksi niiden kesken tiedon lähteestä (tiedustelupalvelu, sotilastiedustelu, poliisiyhteistyö) riippumatta,
– luodaan komissioon Euroopan kriisinhallintajärjestelmä, jolla voitaisiin yhdistää olemassa olevat eurooppalaiset, kansalliset ja kansainväliset järjestelmät, jotka ovat erikoistuneet ennakkovaroituksen antamiseen hätätilanteissa, jotta kaikki Euroopan tasolla toimintaa vaativa asianmukainen tieto voidaan välittää tai kirjata keskusjärjestelmään (ARGUS),

1. antaa neuvostolle seuraavanalaisia suosituksia: että neuvosto määrittelee yhdessä Euroopan parlamentin kanssa tulevan eurooppalaisen strategian, jolla voitaisiin käsitellä rajatylittäviä kriisejä, että se lisää tärkeiden infrastruktuurien suojaamista, vahvistaa nykyisiä väestönsuojelutoimia ja puuttuu tehokkaasti yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen;

2. pyytää komissiota antamaan Euroopan parlamentille ja neuvostolle joulukuuhun 2005 mennessä yhtenäisen ehdotuksen, jossa hahmotellaan mainitun strategian täytäntöönpanon eri vaiheet;

3. kehottaa puhemiestä välittämään tämän suosituksen neuvostolle ja tiedoksi komissiolle.